

Sintaksės atskyrimas nuo morfologijos XX a. kalbotyroje

Aldona Paulauskienė

Anotacija. Šių dienų kalbotyros prioritetų kontekste tai, kas čia kalbama, mažų mažiausiai atrodo nemadinga, nemoksliška, o gal net smerktina kaip neišmanymas. Tačiau bent kiek pažįstant gramatikos esmę ir jos mokslo istoriją, galima teigti, kad mūsų pasaulyje nieko nauja. Tik įdomu, kad suvokiant visų kalbos elementų vienvė, dermę, žinant, kad pati gramatika gavusi vardą nuo graikiškojo žodžio *gramma* “raidė” ir mokyklose išlaikiusi per ilgus amžius klasikinį modelį, moksle visą laiką svyruojama tai į bereikšmės morfologijos pusę (lyginamoji istorinė gramatika, tai – į universaliosios sintaksės pusę (XVIII a. gramatika, XX a. vidurys ir antroji pusė). Be to, visai nevaisingai stengiamasi gramatiką atplėsti nuo pasaulio suvokimo, mąstymo, neatsižvelgiant į tai, kad pačios kalbos paskirtis yra reikšti mintį, t.y. perteikti pašnekovui vienodai suvokiamą tikrovę. Norint parodyti, kad “nauja” jau kadaise yra buvę, šiam rašiniui suteikiama ir šiek tiek istoriškumo.

Gramatiką sudaro morfologija ir sintaksė, o galbūt dar ir fonetika su fonologija. Tokie skyriai yra visose lietuvių kalbos gramatikose ir ne tik jose. “Dabartinės lietuvių kalbos gramatikos” pratarinėje parašyta: “Lietuvių kalbos gramatinių raiškos priemonių sistema aprašoma skiriant fonologijos, morfologijos ir sintaksės lygmenis. Viename iš jų apibrėžti vienetai sudaro pamatą apibūdinti kito, aukštesnio lygmens struktūrai. Tad fonologijoje išskirtais* mažiausiais kalbos vienetais – fonemomis remiamasi morfologijoje, apibūdinant žodžių formų sandarą, o pačios žodžių formos savo ruožtu sudaro junginius, įvairias konstrukcijas ir sakinius, kuriuos nagrinėja sintaksė” (DLKG, 1996:6). Sakytumėm, labai idealu, jei tokio visų kalbos elementų santykio apibrėžimo būtų laikomasi visoje šioje gramatikoje, tačiau sintaksės skyriuje visiškai užmirštama tai, kas pasakyta pratarinėje. Trūksta šiai gramatikai svarbiausio dalyko – vidinės logikos.

Visų kalbos elementų ryšys, nusakytas DLKG pratarinėje, labai artimas antikiai, nes čia ir fonemą stengiamasi apibrėžti kaip funkciškai reikšmingą elementą. Antikos gramatika garsui pripažino netgi leksinę reikšmę. Pavyzdžiui, Platono “Kratile” į Sokrato lūpas įdėtas samprotavimas, kad daugelis dalykų pavadinimus gavę pamėgdžiojant garsus. Štai, tariant graikų kalbos žodį *lambda*, garsas “l” (gr.λ) yra minkštas, liežuvis labiausiai šliuožia ir todėl juo įvardijamas švelnumas, glotnumas. Kiti garsai mėgdžioja klampumą, lipnumą, saldumą, tšumą (plg. Platonas. Kratilas – vertė M. Adomėnas – Vilnius, 1996:187, 189). Į tą pačią knygą įdėta ir Naglio Kardelio studija “Apie “Kratilo” etimologijas” (1996:253-285), kur jis beveik piktindamasis teigia, kad dabar mažiausiu reikšminiu vienetu laikoma morfema, o juk “Kratile” galima rasti ne tik dialektologijos, fonetikos užuomazgų, bet ir gana įdomią simbolizmo teoriją: reikšmė suteikiama ne tik žodžiams, bet ir fonemoms. Dabartinė kalbotyra reikšmę suteikia morfemoms, bet, kai prieinama prie sintaksės, morfema pasidaro visai nereikšminga, tai tarsi papildoma

“techninė” universaliųjų sintaksės ar semantikos dėsnų raiškos priemonė. Pavyzdžiui, J. S. Stepanovas rašo:

“Сображения о морфологии слова, определяемого как подлежащее, в частности наличие у него формы именительного, или независимого, или субъектного падежа, являются не решающими, а лишь второстепенными в той мере, в какой сама морфология рассматривается лишь как техника семантики и синтаксиса” (Степанов, 1981:174).

Iš viso to paskui išeina, kad vardininkas – tik viena iš daugelio veiksnio raiškos formų, kad neutraliame sakinyje kiekvienas vardažodis ar vardažodinė grupė, esanti pirmoje (ar vieninteleje) pozicijoje prie tarinio, atsakanti į pirmąjį tarinio klausimą, bus veiksnys. Pavyzdžiui, net vietininkas gali būti veiksnys sakinyje *K a m b a r y j e y r a p r i r ū k y t a*. Jį net esą galima transformuoti į vardininką: *K a m b a r y s y r a p r i r ū k y t a s*. Bet argi nėra jokio informacijos skirtumo tarp skirtingai morfologiškai išreikšto vadinamojo veiksnio? Aristotelis, pamatęs laikais mąstymas apie žmogaus suvokiamą pasaulį, logika ir gramatika ėjo drauge. Jis tik vardininką ir vadino vardu (tikroju linksniu), o kitus linksnius vadino nukrypimais. Ir tokia gramatika buvo ne tik antikoje, bet ir viduramžiais, iki pat XVIII a. vidurio, iki J. Hario gramatikos, sutrumpintai vadintos “Hermesu” (Harris, 1751). Haris sakinį atitraukia nuo aristotelinio sprendimo, siekia sukurti gramatiką, remdamasis vien kalbos universalijomis ir skirtumais. Sintaksę, žinoma, jis laiko universalija. Sakinį skaido į sudedamuosius elementus, turinčius reikšmę. Mažiausiu reikšminiu sakinio elementu laiko žodį, o žodžio forma jam nesvarbi visai dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių ji nesvarbi pasidarė XX a. viduryje ir antrojoje pusėje: pagal morfologiją kalbos gerokai skiriasi, o universalumas pasireiškia tik funkcinėje plotmėje.

Tačiau laikas bėgo, kito ir požiūris į gramatiką. Pamatyta tam tikro tipo kalbose daug morfologinių bendrumų, ir kilo idėja, kad tos kalbos galėjusios atsirasti iš bendros prokalbės. Vokiečių kalbininkas A. Šleicheris (A. Schleicher) net buvo nupiešęs etimologinį kalbų medį. Tada kalbotyros švytuoklė pakrypo į gryniosios bereikšmės morfologijos pusę. XIX a. antrojoje pusėje susikūrė lyginamoji istorinė

* Taisyklinga – *nustatytai*

gramatika, kuri daugiausia domėjosi fleksinio tipo senosiomis kalbomis (senovės graikų, lotynų, hebrajų, sanskrito), o ypač gyvąja lietuvių kalba. Žymus prancūzų kalbininkas A. Meje (A. Meillet) norintiems išgirsti, kaip kalbėta indoeuropiečių prokalbe, siūlė važiuoti į Lietuvos kaimą ir pasiklausyti, kaip kalba paprastas ūkininkas. Istorinė lyginamoji gramatika nustatinėjo garsų ir morfemų raidos dėsningumus praeities kryptimi, nustatyta tuo būdu tik indoeuropiečių kalbų šeima, bet neatkurta prokalbė. Tais laikais kitoks kalbos mokslas (sinchronija) buvo tiesiog nelaikoma mokslu. Žinoma, istorinė lyginamoji gramatika išaiškino istorinius garsų raidos dėsnius, bet jau XX a. pradžioje buvo aišku, kad lyginamoji istorinė gramatika, neturėdama jokio ryšio su semantika, sintakse, logika, kalbos filosofija, jau išsisėmė:

“Звуки языка, как бы ценно ни было знакомство с картиной их исторического развития, ничего не говорят еще о самом языке как о чрезвычайно сложном комплексе значимых языковых элементов” (Винокур, 1923:11).

“Фонетические исследования превращаются в какие-то своеобразно-кропотливые алгебраические упражнения, где все дело часто сводится лишь к тому, чтобы придумать более остроумную комбинацию, лишённую, однако, всякого живого содержания” (Винокур, 1923:11).

Dabar apie šiuolaikinės sintaksės atotrūkį nuo morfologijos. Aišku, XX a. viduryje ir antroje jo pusėje didelę reikšmę šiam atotrūkiui turėjo N. Chomskio darbai (Chomsky, N. Syntactic Structures, 1957; Aspects of the Theory of Syntax, 1965; Topics in the Theory of Generative Grammar), Č. Fillmore linksnų teorija (Fillmore, Ch. Case for Case – Universals in Linguistics Theory, 1968; The Case for Case Reopened, 1977), L. Tenjero valentingumo teorija (Tesniere, L. Eléments de Syntaxe structurale, 1959) ir daugelis kitų tyrinėjimų bei sintaksinių išvadų, padarytų vien remiantis sintaksinių junginių ir sakinių modeliais, visai nekreipiant dėmesio į tai, ką rodo, pavyzdžiui, fleksinio tipo kalbų žodžių galūnės. Bendroji kalbotyra negali daryti išvadų, remdamasi viena kuria kalba ar vienu giminių kalbų tipu, reikėtų žiūrėti į kalbą kaip Dievo duotą ar žmonių susikurtą realybę, atsižvelgti į visus jos variantus ir tik tada daryti visaapimančias išvadas.

Kadangi Lietuvių kalba turi ne prastesnę sintaksę ir semantiką už visas kitas kalbas (tai, kaip sakoma universalu: nė vienos kalbos semantika ir sintaksė negali būti trūktina) ir labai tobulą morfologiją su gausybe morfologinių paradigmu, tai, remiantis, ja galima sukurti teoriją, kurioje morfologija ir sintaksė būtų lygios vertės. Fleksinio tipo kalbose ryškiausia sintaksinį vaidmenį vaidina galūnė.

Daiktavardis reiškia daiktą, ir tik jis, ir tik vienas jo vardininkas arba vardininko funkcijas atliekantis žodis sakinyje yra absoliučiai savarankiškas, o daikto požymį reiškiantys žodžiai savarankiški būti negali. Tai rodo ir jų gramatinės formos, suderintos su daiktavardžio formomis, ir pati tikrovė: požymis atskirai nuo požymio turėtojo neegzistuoja. Junginiuose *gražus vaikas* ir *vaikas bėga*, *bėgantis vaikas* savarankiškas, nuo nieko nepriklausomas yra tik daiktavardžio vardininkas su savo reikšmę turinčiomis giminės, skaičiaus ir linksnio kategorijomis. Todėl ir veiksmažodis *bėga* yra nesavarankiškas, neaiškus be

vardininko. Pasakom *bėga*, ir kyla klausimas – *kas bėga*? Pasakom būdvardį *gražus*, ir kyla klausimas – *kas gražus*? Taigi klausimai kyla ne iš savarankiško, o iš priklausomo žodžio.

Visos dabartinės lietuvių kalbos sintaksės, neatsižvelgdamos į kalbos tipą, veiksmažodį kelia į sakinio viršūnę, tarinio vaidmenį laiko svarbiausiu sakinyje, o veiksnį priklausomu, bet vis dėlto dar neužmiršta anų laikų, kai pagrindinėmis sakinio dalimis buvo laikoma veiksnys ir tarinys, todėl mato tarp veiksnio ir tarinio tarpusavio sąsają. Kas toji tarpusavio sąsaja? DLKG ją apibrėžia taip:

“Tarpusavio sąsaja vadinamas sintaksinis ryšys tarp sakinio sandaros vienetų, kurie sąlygoja vienas kitą <...>. Tipiškais atvejais jis reiškiamas žodžių formų koreliavimu (abipusiu derinimu)” (1996:478).

Kaip tipiškiausias koreliavimo pavyzdys paimtas sakinyje *Mes gailėjomės draugo*. Ir aiškinama, kad įvardžio *mes* vardininkas šiame sakinyje priklauso nuo veiksmažodžio junglumo, o asmens ir skaičiaus forma parenkama pagal įvardžio *mes* formą. Tiesiog nuostabu! Formos parinkimas neturi jokios sintaksinės prasmės, nerodo jokio priklausymo. O jeigu paimtume kitokio tipo sakinius, pvz., *Aš esu pavargęs* ir *Aš esu pavargusi*. Argi veiksmažodžio forma čia tiesiog mechaniškai parinkta pagal veiksmu einančio žodžio formą? Veiksmu einantis įvardis *aš* šiaip tuščias ženklas, savo prasmę įgyja tik diskurse. Ir jokių išorinių giminės formų neturi, kad pagal jas būtų galima parinkti tarinio formą. Čia matyti ne tarpusavio sąsaja, o požymio priklausymas skirtingų lyčių asmenims, kuriuos rodo ta pati negimininė įvardžio *aš* forma. Predikatas – požymis, o ne sakinio viršūnė, jis suderintas su veiksmu, o derinimas nėra vien formalus galūnių sutapimas, jis turi savo prasmę. Štai sakoma, kad lietuvių kalboje yra daiktavardžių, neturinčių linksnių galūnių, tačiau derinamieji žodžiai vis tiek rodo jų linksnius, t.y. sintaksinius vaidmenis.

Tarinio pozicijoje esti ne tik asmenuojamasis veiksmažodis, bet ir pagalbinio veiksmažodžio samplaikos su būdvardžiais ir būdvardinę reikšmę turinčiais dalyviais, kurie derinami su veiksmu, tai kuris žodis yra pagrindinis, ar tas, su kuriuo derinama, ar tas, kuris derinamas? Galūnės duoda daiktavardžio linksniams sintaksinę laisvę, o kalbos vartotojui papildomą galimybę, reiškiant savo mintis, naudotis aktualiąja sakinio skaida. Pavyzdžiui, *Petras myli Mariją*. *Petras* – veiksnys, pažymėtas vardininko morfologine forma, o *Mariją* – papildinys, pažymėtas galininko morfologine forma. Todėl jų vieta sakinyje laisva. Galima sakyti: *Myli Mariją Petras*, *Myli Petras Mariją*, *Mariją myli Petras*, *Mariją Petras myli*. Sintaksiniai daiktavardžių vaidmenys nesikeičia, keičiasi tik minties niuansai. Taip negalima daryti, pavyzdžiui, kalbant prancūziškai. Jeigu sakoma *Pierre aime Marie*, tai *Pierre* yra veiksnys, o *Marie* – papildinys, o jeigu sakoma *Marie aime Pierre*, tai *Marie* yra veiksnys, o *Pierre* – papildinys. Žodžiai be galūnių yra prikaustyti prie tam tikros sintaksinės vietos. Tai kaip galūnę galima laikyti nereikšmingu dalyku, analizuojant sintaksines struktūras?

Be vadinamojo tarpusavio santykio, arba veiksnio ir tarinio koordinacijos, sakinyje esama ir kitokių žodžių ryšių. Geriausiai žodžio formos vaidmuo sintaksėje išryškėja tiriant

prijungiamojo ryšio variantus – derinimą, valdymą ir šliejimą.

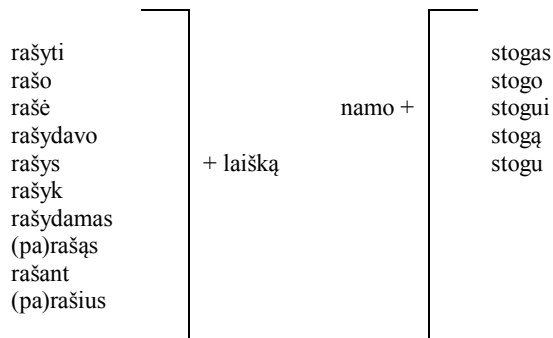
Derinimas visose dabartinėse lietuvių kalbos sintaksėse nusakomas maždaug vienodai (Sirtautas V., Grenda Č., 1988:38; DLKG, 1996:480; Labutis V., 1988:30-33). Tai yra priklausomojo žodžio morfologinės formos parinkimas pagal pagrindinį žodį. V. Labutis derinimą, valdymą ir šliejimą laiko formaliaisiais santykiais (1988:29). Kaip suprasti santykių formalumą? Vis tiek atitinkamos galūnės pasirinkimas nėra vien formalus, jis rodo, kad ypatybė priklauso daiktui, išreikštam savarankiškuoju daiktavardžiu, ir netgi toji galūnė ne šiaip formalus daiktavardžio galūnės atitikmuo, plg. *geras dėdė, tikras akiplėša, skaus ragu, išdidi ledi, juodas taksi*. Daiktavardis gali turėti moteriškosios giminės galūnę, o priderintas būdvardis – vyriškosios, daiktavardžio galūnė gali nerodyti giminės, o priderinto žodžio galūnė visada rodys daiktavardžio giminę, svetimųjų daiktavardžių galas nekintamas, o priderinto žodžio galūnė vis tiek rodo tokio daiktavardžio visas kategorijas ir potencines formas – giminę, skaičių ir linksnį. Taip kad derinimas – ne vien formalus morfologinės formos parinkimas pagal pagrindinį žodį (plg. DLKG, 1996:480), o rodymas to, kas yra priklausoma.

Valdymo samprata palyginti su pirmosios XX a. pusės gramatikų apibrėžimais labai išsiplėtė. Mat veiksmazodis, iškeltas į sakinio viršūnę, pasirodė esąs pajėgus valdyti ne tik savo papildinius, bet ir veiksnį, išreikštą vardininku, ir vietos aplinkybę, išreikštą vietininku. Čia tai iš tikrųjų nueita per toli. Aišku, kad linksniai, atsakantys į klausimus ko?, kam?, ką?, kuo?, yra valdomi, kad jų tiesiog reikalauja tariniu einantis veiksmazodis, ir jie yra papildiniai. Bet kaip vadinti ne objektinį, o aplinkybių ryšį, esantį tarp veiksmazodžio ir linksnio. Juk aplinkybes reiškiantys prievėsmai yra šliejami. Riba tarp daiktavardžio ir prievėsmaio eina tiesiog per linksniavimą. Kai pats daiktavardis reiškia ne daiktą, o aplinkybę kai kurie linksniai suprievėsmėja. Ir prievėsmėja ne tie valdomieji, o šliejamieji linksniai, ypač vietininkas. Gal dėl to skiriami įvairūs valdymo stiprumo laipsniai (stiprusis ir silpnasis). O vietininkas tai tikrai nėra valdomasis linksnis, nes jo reikšmė (kaip ir prievėsmaio) visai nepriklauso nuo veiksmazodžio, su kuriuo jis sudaro junginį. Tokiame junginyje gali būti įvairios semantikos veiksmazodžių: *dirba miške, sėdi miške, auga miške, pūva miške* ir t.t. Dar šioje valdymo teorijoje įdomiau yra tai, kad kai tokį “valdomą” vietininką atstoja įvardinės kilmės rodomasis prievėsmis, jau gaunamas šliejimas, nors tas prievėsmis pavartotas grynai ekonomijos ir stiliaus sumetimais, kad nereikėtų kartoti to paties vietininko. Pvz., *Neseniai lankiausi Maskvoje* (valdymas). *Maskvoje labai daug permainų* (valdymas). Bet jeigu tik stiliaus sumetimais vietoje antrą kartą sakomo vietininko pavartosime rodomąjį žodį *ten*, turinys, informacija nepasikeis, o santykis keisis: *Neseniai lankiausi Maskvoje. Ten labai daug permainų*. Nors rodomasis žodis adekvačiai pakeičia vietininką ir, logiškai galvojant, turėtų turėti tuos pačius ryšius su kitais žodžiais, bet jau čia šiuolaikinės lietuvių sintaksės mato ne valdymą, o šliejimą. Štai iki ko prieinama, kai į morfologiją žiūrima kaip į gryną, bereikšmę kalbos techniką.

Įdomus faktas, kad prie valdomųjų žodžių priskiriamas nusakomasis nederinamojo pažyminio kilmininkas, rodantis ne objektinius, o atributinius santykius, be to, dažnai sinonimiškai vartojamas su derinamaisiais būdvardžiais (plg. *aukso žiedas* ir *auksinis žiedas*, *vario vartai* ir *variniai vartai*, *vakaro žinios* ir *vakarinės žinios*).

Taisyklė skamba taip:

“To paties žodžio įvairios formos paprastai valdo kito žodžio tą pačią formą (linksnį), pvz.:

(Sirtautas, Grenda, 1988:39).

Formuluojant tokią valdymo taisyklę, reikėtų prisiminti, kad kinta tik derinamojo žodžio formos, priklausomai nuo pagrindinio žodžio formų kitimo, bet nekinta ne tik valdomojo, bet ir šliejamojo žodžio formos, pvz. *gražiai rašyti, gražiai rašo, gražiai parašyta...*; *l a b a i geras, l a b a i gero, l a b a i geram, l a b a i gerą...* tai gal tada nederinamojo pažyminio kilmininkas yra ne valdomas, o tiesiog prišlietas? Šliejimo ryšys junginyje *namo stogas* atrodo kur kas natūralesnis, jis susiaurina (kaip ir kiekvienas atributinės reikšmės žodis) daiktavardžio stogas reikšmę, pasako, kam jis priklauso (posesyvinis ryšys), o pats stogas visai nereikalauja tokio nusakymo. Pvz.: *Apsnigtas s t o g a s yra slidus, laiptoti pavojinga*.

G. Vinokuras amžiaus pradžioje sudėtingą garsų istorijos narpliojimą pavadino kalbos esmės, struktūros neatskleidžiančia algebra, o šiuolaikinę sintaksę, kur labai mėgstamas įvairiausių schemų braižymas, galima pavadinti kalbos esmės neatskleidžiančia geometrija.

Išvados

1. Visi kalbos elementai – nuo fonemos iki sakinio, pastraipos, ištiso teksto – tarpusavy glaudžiai susiję ir sudaro kalbą kaip sistemingą žmonių bendravimo priemonę.
2. Kalba turi savo dėsnius, bet kalbėjimo negalima atitraukti nuo mąstymo, ir negalima tai, kas mąstoma kaip savarankiška, pavadinti priklausoma, o tai, kas suvokiama kaip priklausoma, laikyti savarankiška.
3. Morfologinių formų parinkimas, jungiant žodžius į junginius, sakinius į tekstą, yra reikšmingas.
4. Kuriant bendrąją kalbos teoriją, reikia apimti įvairių tipų kalbas ir pažiūrėti, kaip kompensuojama morfologinių formų trūkumas vienos kalbose ir ką rodo jų gausa kitose kalbose, o apsiribojant viena kalba ar giminiškų kalbų vienu tipu, bendrosios teorijos sukurti neįmanoma.

Literatūra

1. DLKG – Dabartinės lietuvių kalbos gramatika (1996). Vilnius, 743 p.
2. Harris, J. (1751). *Hermes or a Philosophical Inquiry Concerning Language and Universal Grammar*. London.
3. Kardelis N. (1996). Apie Kratilo etimologijas – Platonas. *Kratilas*, Vilnius, p.253-285.
4. Labutis V. (1998). *Lietuvių kalbos sintaksė*, Vilnius, 392 p.
5. Platonas (1996). *Kratilas*, Vilnius, 294 p.
6. Sirtautas V., Grenda Č. (1988). *Lietuvių kalbos sintaksė*. Vilnius, 210 p.
7. Степанов, Ю. С. (1981). *Имена Предикаты. Предложения*. Москва, 360 с.

Aldona Paulauskienė

Separation of Syntax and Morphology in 20th Century Linguistics

Summary

The issue addressed in this article in modern linguistics is considered to be unfashionable, not scientific and even a manifestation of ignorance. However, some knowledge of grammar essence and its history shows that there is nothing new in our world. Having perceived unity and harmony of all language elements, knowing that grammar has maintained its classical model in the course of ages and that its name has derived from Greek word *gramma* “letter”, fluctuation towards either meaningless morphology (comparative historical grammar) or universal syntax (grammar of the 18th century, middle and second part of the 20th century) is very interesting.

Fruitless are the efforts to separate grammar from perception of the world and thinking when the purpose of the language itself to express the thought and to convey similarly perceived reality is not taken into consideration. Historical approach shows that “the new” was known some time ago.

Straipsnis įteiktas 2002 04
Parengtas spaudai 2002 11

Apie autore

Aldona Paulauskienė, hab.dr., Kauno technologijos universiteto profesorė.

Interesų sritys: teorinė gramatika, gramatinės kategorijos, gramatikos istorija, kalbos kultūra ir socialinė lingvistika, dialektologija

Svarbiausios publikacijos: “Gramatikos normos ir dabartinė vartoseną” (bendraautorė D.Tarvydaitė), “Žodyno normos ir dabartinė vartoseną” (bendraautorė D.Tarvydaitė), “Gramatinės lietuvių kalbos veiksmažodžio kategorijos”, “Gramatinės lietuvių kalbos vardažodžių kategorijos” ir paskaitų ciklas lituanistams “Lietuvių kalbos morfologija”; monografija “Lietuvių kalbos kultūra”, “Druskinkų tarmės žodynas” (bendraautorė V.Vitkauskas, G.Naktiniene), vadovėlis užsieniečiams “Modern Lithuanian” (bendraautorius L.Valeika).

Daktaro disertacija “Dabartinės lietuvių kalbos veiksmažodžio veikslai” apginta 1965 m.,

Habilituoto daktaro disertacija “Gramatinės veiksmažodžio kategorijos” apginta 1980 m.

1997 m. už lietuvių kalbos morfologijos tyrinėjimus paskirta Lietuvos Respublikos mokslo premija.

2002 m. birželio 7 d. Lietuvos respublikos Ministro Pirmininko padėka Vyriausybės vardu už nuopelnus lietuvių kalbotyrai.

Adresas: Kauno technologijos universitetas, Humanitarinių mokslų fakultetas, Lietuvių kalbos katedra Gedimino 43, LT-3000, Kaunas.

El.paštas: kat1002@hmf.ktu.lt